



**MALARZ WIEJSKICH PEJZAŻY
I SCEN RODZAJOWYCH...
DLATEGO CHŁOPSKIM ZWANY –
OBRAZY BRUEGELA**

**TADEUSZ
BANOWSKI**

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania historii sztuki dla szkoły ponadpodstawowej

opracowany w ramach projektu

**„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących
w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego
w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”**

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – Katarzyna Jasińska
Recenzja merytoryczna – Katarzyna Porczak
prof. Radosław Cezary Gwizdon
Urszula Borowska
Katarzyna Szczepkowska-Szcześniak

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat lekcji:

Malarz wiejskich pejzaży i scen rodzajowych... dlatego chłopskim zwany – obrazy Bruegela

Klasa/czas trwania zajęć/lekcji:

Klasy I–IV (w zależności od organizacji szkoły)/45 minut

Cele

Uczeń:

- charakteryzuje twórczość Bruegla;
- identyfikuje dzieła malarza na podstawie użytych środków warsztatowych;
- określa tradycję i nowatorstwo w pejzażach artysty;
- opisuje motywy chłopskie w dziełach malarza.

Metody/Techniki/Formy pracy:

- praca zespołowa;
- praca w grupach;
- omówienie materiału ilustracyjnego;
- prezentacja;
- dyskusja;
- teksty źródłowe.

Środki dydaktyczne:

- J. Białostocki, *Bruegel – pejzażysta*, PWN, Poznań 1956, s. 35, 44;
- przykłady ilustracji;
- komputer, rzutnik lub tablica interaktywna.

Opis przebiegu lekcji

Część wstępna:

1. Wskazanie Antwerpii jako centrum rozwoju gospodarczego i ekonomicznego, a zarazem artystycznego.
2. Zapoznanie uczniów z biografią i twórczością artysty – tekst Michała Walickiego.

Część właściwa:

1. Wskazanie inspiracji w malarstwie pejzażowym Bruegla – wyświetlenie obrazu Joachima Patiniar „Pejzaż ze św. Hieronimem” oraz Herriego met de Blesa „Pejzaż z Ofiarą Izaaka” – porównanie z ujęciem symultanicznym „Upadku Ikara” oraz „Myśliwych na śniegu” Bruegla.
2. Podział na grupy – określenie tematyki i opis połączony z elementami analizy dzieł Bruegla.

Grupa 1 – przykład pejzażu: „Żniwa”;

Grupa 2 – motyw chłopski: „Chłopskie wesele”;

Grupa 3 – obraz o charakterze egzystencjalnym: „Ślepcy”;

Grupa 4 – obraz o charakterze egzystencjalnym: „Pejzaż z szubienicą”.

3. Omówienie dzieł przez grupy.

4. Zapoznanie z fragmentem książki J. Białostockiego: pt. „Duszne powietrze aż brzęczy od szumu owadów (...)” do „(...) Również zieleń, dominująca w drugim planie zabarwia daleką nizinę, dźwięczy też jasno w ramujących przejrzystych koronach drzew, które zamykają kompozycję”. J. Białostocki, *Bruegel – pejzażysta*, PWN, Poznań 1956, s. 35, 44.

Część podsumowująca:

1. Wymienienie cech charakterystycznych twórczości malarza.

2. Sprawdzenie umiejętności rozpoznawania dzieł oraz określanie ich tematyki.

Komentarz metodyczny

Lekcja została oparta o zastosowanie metod aktywizujących, angażujących uczniów do pracy w grupie, do korzystania z zasobów internetowych oraz tradycyjnych źródeł informacji. W przypadku uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi należy: zapewnić właściwe oświetlenie sali lekcyjnej i miejsca pracy; wykorzystać mocne strony ucznia, budować atmosferę pracy sprzyjającą wyzwolaniu pozytywnych emocji i zdobywaniu doświadczeń; dostosować materiały i narzędzia do warunków i możliwości ucznia, np. w materiałach tekstowych powiększyć czcionkę lub udostępnić wersję elektroniczną do odczytania na urządzeniach mobilnych mających funkcję powiększania; dostosować wymagania edukacyjne, stopień trudności zadań do możliwości ucznia, np. wydłużyć czas pracy, umożliwić zapoznanie się z materiałem źródłowym w domu, udzielając wskazówek do pracy, zorganizować pomoc koleżeńską; stosować ocenianie kształtujące i wspierające ucznia, połączone z samooceną i oceną koleżeńską, wzmacniać ucznia pochwałą nawet za niewielkie postępy, a także udzielać informacji zwrotnej o tym, co uczeń robi dobrze, a gdzie popełnił błędy, w jaki sposób może uzupełnić braki oraz poinformować o tym, jakimi metodami może doskonalić swoje umiejętności; umożliwić także rozwój uczniowi zdolnemu, angażując w dodatkowe czynności, opracowanie pomocy dydaktycznych, szczegółowej analizy w formie interaktywnej. Podczas lekcji realizowane są kompetencje kluczowe, mające znaczenie na rynku pracy, szczególnie w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej oraz w zakresie rozumienia i tworzenia informacji (analiza

obrazów Bruegela), osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się (funkcjonowanie w grupie); w zakresie przedsiębiorczości (komunikowanie się); umiejętności matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii (obecność i rola natury w obrazach).